

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	35524
Nom	La invenció d'un llenguatge poètic en els segles d'Or
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1003 - G. Estudis Hispànics	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1003 - G. Estudis Hispànics	10 - Literatura española de los Siglos de Oro	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BADIA HERRERA, JOSEFA	150 - Filologia Espanyola

RESUM

L'assignatura *La invenció d'un llenguatge poètic en els Segles d'Or* s'inserta al mòdul *Literatura Espanyola* i a la matèria *Literatura Espanyola dels Segles d'Or*, destinada al desenvolupament de competències generals d'un graduat o graduada en la branca acadèmica d'Humanitats i, dintre d'ella, al Grau d'*Estudis Hispànics: llengua española i les seues literatures*. Està concebuda amb caràcter de formació obligatòria per aportar als i a les estudiants competències en el coneiximent de la renovació de la poesia que, des de l'humanisme renaixentista al poshumanisme barroc, es configura a Espanya entre els segles XVI i XVII, amb assimilació dels models clàssics i italians, i la maduració posterior conseqüent amb l'evolució cultural i ideològica del context. L'estudi, comentari i anàlisi dels seus texts canònics (tant poètics com de preceptiva) tindran per objecte desenvolupar la seua capacitat d'aprenentatge i l'adquisició de coneiximents concrets sobre les seues implicacions estètiques i ideològiques, i la seua evident influència posterior, així com les relacions d'aquests texts clàssics amb les corrents poètiques desenvolupades en Occident des de l'Edat Mitjana. També s'atendrà a facilitar la localització de les fonts d'informació per a l'estudi i l'aplicació dels coneiximents a l'àmbit acadèmic i professional o d'investigació. L'assignatura té un enfocament humanista i crític, que privilegia sobretot l'anàlisi tècnic i de contingut dels texts que van configurar la primera transcendental revolució del llenguatge poètic a la literatura espanyola.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Cap

COMPETÈNCIES

1003 - G. Estudis Hispànics

- Conèixer la literatura i el teatre en llengua espanyola.
- Conèixer l'evolució històrica de la literatura i el teatre en espanyol.
- Coneixer les tècniques i mètodes d'anàlisi en textos literaris i no literaris i la seua aplicació en l'àmbit de l'espanyol.
- Coneixer la crítica textual i l'edició de textos en espanyol.
- Elaborar correctament i adequadament textos orals i escrits de diferent tipus.
- Aplicar tasques d'assessorament i correcció lingüística i literària en relació amb l'espanyol.
- Identificar problemes i temes d'investigació i avaluar la seua rellevància en l'àmbit de la llengua, la literatura i el teatre en espanyol.
- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Conèixer i aplicar els corrents i metodologies de la teoria i crítica literàries.
- Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

- Aplicar tecnologies de la informació i la comunicació, eines informàtiques, locals o en xarxa en l'àmbit filològic.
- Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Los resultados de aprendizaje son comunes al nivel 2 (materia *Literatura española de los Siglos de Oro*). Los específicos de esta asignatura son:

- Ser capaz de identificar las características de una obra literaria de los Siglos de Oro y su adscripción a las distintas corrientes estéticas e ideológicas.
- Ser capaz de describir las características históricas y culturales que permiten entender la evolución y tradición literaria de los Siglos de Oro en su contexto ideológico y cultural.
- Ser capaz de debatir sobre el concepto de canon y la consideración de clásico en el ámbito literario.
- Ser capaz de valorar la importancia de la tradición ecdótica en el ámbito filológico.
- Tener la capacidad de usar la lengua española para expresar correcta y adecuadamente juicios críticos en diferentes contextos de comunicación y difusión.
- Ser capaz de realizar informes sobre el cumplimiento de las propiedades textuales en las distintas producciones discursivas
- Tener capacidad de manejar información bibliográfica pertinente, especializada y actualizada.
- Tener capacidad de utilizar las producciones literarias para reflexionar sobre distintas problemáticas relevantes en la sociedad actual.
- Ser capaz de utilizar los conocimientos sobre patrimonio literario y transferirlos en entornos de difusión relacionados con la divulgación cultural literaria.
- Ser capaz de usar adecuadamente la terminología clave del análisis literario y lingüístico, basado en el desarrollo contemporáneo de la crítica, la teoría literaria y la tradición filológica.
- Ser capaz de apreciar valores estéticos, civiles, sociales e históricos de la literatura en relación con sus producciones simbólicas y con otras manifestaciones culturales.
- Ser capaz de realizar búsquedas de información en la red, de utilizar bases de datos especializadas y de manejar espacios de información complejos.
- Ser capaz de demostrar una actitud activa, positiva y creativa en el trabajo cooperativo.
- Ser capaz de definir, de manera autónoma, la distribución de roles en las tareas.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. EL MARC HUMANISTA, POLÍTIC I CULTURAL DE LES INNOVACIONS POÈTIQUES EN EL SEGLE XVI. RESISTÈNCIA TRADICIONALISTA I LA FRACTURA MÈTRICA COM A BASE DE LA POLÈMICA

Unitat temàtica introductòria en la qual es fixaran les coordenades històric-polítiques i culturals que impulsen les innovacions poètiques del Renaixement espanyol i l'oposició tradicionalista representada per la Reprensió contra els poetes espanyols que escriuen en vers italià de Cristóbal de Castillejo (1492-1550), marcada essencialment pels nous usos mètrics.

2. GARCILASO DE LA VEGA (1501-1536) O LA PORTA A UNA NOVA POESIA

Unitat temàtica en la qual s'estudiarà, a través de l'anàlisi de les Ègloga I i III de Garcilaso, les seues fonts essencials: els temes heretats dels clàssics grecollatins (el marc bucòlic i el descobriment de la naturalesa i el paisatge; la recreacions mitològiques i els temes horacians) i l'herència petrarquista i trovadoresco-cortesana. L'estudi dels topoi clàssics servirà per a traçar la línia d'evolució dels corrents poètics posteriors.

3. EL PENSAMENT ASCÈTIC I MÍSTIC COM A DINAMITZADOR DE LA MADURESA DEL LLENGUATGE POÈTIC. DE FRAY LUIS DE LEÓN (1527-1591) A SAN JUAN DE LA CRUZ (1542-1591): EL LLENGUATGE POÈTIC AI SERVEI DE L'EXPERIÈNCIA ASCÈTICA I MÍSTICA

Unitat temàtica que servirà d'introducció a les aportacions, tant de pensament com d'estil i llenguatge poètic, dels corrents espirituals innovadors de l'experiència ascètica i de l'expressió simbòlica de l'inefable o diví en la mística. Tanmateix, s'introduirà a l'anàlisi temàtica i estilística d'alguns poemes de Fray Luis de León i el seu caràcter clàssic i intel·lectual des d'un pensament dissident respecte a l'ortodòxia i al de l'escriptura poètica de San Juan de la Cruz a través de la seua trilogia Noche oscura del alma, Càntico espiritual i Llama de amor viva, mostrant els trets de plena contemporaneïtat de la seua poesia.

4. DE LA SUBLIMACIÓ DEL PETRARQUISME A LA NATURALES A LA REALITAT ALTERNATIVA O PARÒDICA. DE LUIS DE GÓNGORA Y ARGOTE (1561-1627) A FRANCISCO DE QUEVEDO Y VILLEGAS (1580-1645).

Unitat temàtica que introduirà a les definitives innovacions del llenguatge poètic en el Segle d'Or, a través de l'erudició didàctica i la dificultat com a procediment de la poesia barroca. S'estudiaran poemes triats (sonets o parts de composicions com Soledades y Fábula de Polifemo y Galatea) de Góngora i Quevedo per a posar en qüestió els tòpics sobre els anomenats cultisme i conceptisme i explicar la construcció d'una realitat alternativa per sublimació estètica o per desintegració paròdica.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	30,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent d'aquesta assignatura s'articula al voltant d'activitats formatives presencials i no presencials.

1) Les activitats formatives presencials es desenvoluparan d'acord amb el model de classes lectives teoricopràctiques, en què es treballaran tant continguts teòrics com continguts metodològics, pràctics o aplicats. S'exposaran teòricament, per part de professorat, els conceptes i temes especificats en el programa de l'assignatura, es proporcionaran les directrius i orientacions per a la lectura crítica dels textos poètics i s'analitzaran poemes, la valoració personal dels quals condueca al debat o discussió subsegüents.

2) Activitats no presencials: destinades fonamentalment a la lectura dels textos poètics i crítics i al treball autònom de cara a l'elaboració d'activitats pràctiques, així com a la preparació de la prova escrita final.

Les activitats formatives presencials i no presencials estan destinades a fomentar tots els resultats generals de l'aprenentatge, així com les competències específiques assenyalades en l'apartat corresponent.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge dels estudiants es portarà a terme atenent als objectius generals de l'assignatura i a les competències específiques i destreses assenyalades, en dues vessants:

1) Avaluació contínua dels progressos en la comprensió de la informació, conceptes i crítica de les lectures recomanades u obligatòries explicades a classe i seguides pel treball personal o en grup. Els estudiantss hauran de realitzar proves pràctiques de lectures.

2) Realització d'un examen final.

La qualificació serà la suma de les qualificacions obtingudes en els conceptes anteriors, de manera que, descrit en percentatges, resultaria de la següent manera:

Tipus d'avaluació	% sobre final
a) Activitats realitzades durant el curs	40%
b) Prova escrita final	60 %

Per superar l'assignatura és necessari aprovar les proves pràctiques de lectures, així com la prova escrita final i obtenir, almenys, un percentatge del 50 % després de la suma de totes les notes. Totes les parts de l'avaluació seran recuperables en segona convocatòria. El professor informará amb la suficient antelació als estudiants que es presenten a segona convocatòria sobre quines activitats hauran de realitzar en cas de no haver superat alguns dels requisits en la primera convocatòria.

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la compisició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- JAURALDE POU, Pablo, Introducció, en AA.VV., Antología de la poesía española del Siglo de Oro. Siglos XVI y XVII, ed. de Pablo Jauralde y Mercedes Sánchez, Madrid, Austral, 1999, pp. 11-48
- LÓPEZ BUENO, Begoña (Coord.), La renovación poética del Renacimiento al Barroco, Madrid, Síntesis, 2006.
- MONTERO, Juan, Introducció, en AA.VV., Antología poética de los siglos XVI y XVII, ed. de Juan Montero, Madrid, Biblioteca Nueva, 2006, pp. 8-139.
- RALLO GRUSS, Asunción, Humanismo y Renacimiento en la literatura española, Madrid, Síntesis, 2007.
- PORQUERAS MAYO, Alberto, La teoría poética en el Renacimiento y Manierismo españoles, Barcelona, Puvill Libros, 1986.

Complementàries

- GRIMAL, Pierre, Diccionario de mitología griega y romana, Barcelona, Paidós, 1994.
- BLECUA, José Manuel, Corrientes poéticas en el siglo XVI en Sobre poesía de la Edad de Oro, Madrid, Gredos, 1970, pp. 11-24.
- GARÍN, Eugenio, La revolución cultural del Renacimiento, Barcelona, Crítica, 1981.
- ALONSO, Dámaso, Poesía Española. Ensayo de métodos y límites estilísticos, Madrid, Gredos, 1976.
- CASTIGLIONE, Baldassare, El cortesano, ed. de Mario Pozzi, Madrid, Cátedra, 1994.
- GARCÍA GIBERT, Javier, La imaginación amorosa en la poesía del Siglo de Oro, Valencia, Universitat, 1997.
- GREEN, Otis H., Amor cortesano y visión platónica, Continúa la tradición, Amor cortesano y neoplatónico en el Barroco en España y la tradición occidental, Madrid, Gredos, 1969, vol. I, pp. 152-

194; pp. 195-243; pp. 244-305

- LAPESA, Rafael, La trayectoria poética de Garcilaso, Madrid, Alianza Universidad, 1985.
- NAVARRETE, Ignacio, Los huérfanos de Petrarca. Poesía y teoría en la España Renacentista, Madrid, Gredos, 1994.
- PARKER, Alexander A., La filosofía del amor en la literatura española, Madrid, Cátedra, 1986.
- SEGRE, Cesare, Análisis conceptual de la Égloga I de Garcilaso, en Las estructuras y el tiempo, Barcelona, Planeta, 1986, pp. 163-184.
- CILVETI, Angel L., Introducción a la mística española, Madrid, Cátedra, 1974.